

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **H. M.**, zast. JUDr. Michaelou Pretschovou, advokátkou, se sídlem Pražská 2951, Varnsdorf, PSČ: 407 47, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 2. 2004, č. j. 24 Az 1040/2003 - 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupkyni stěžovatele, JUDr. Michaele Pretschové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2150 Kč, která jí bude vyplacena Nejvyšším správním soudem do 30-ti dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 25. 2. 2003, č. j. OAM-548/VL-07-08-TZ-2003. Tímto rozhodnutím byla žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že azyl se neuděluje podle § 13 odst. 1, 2 ani § 14 zákona o azylu, resp. že na stěžovatelku se nevztahuje překážka vycestování.

Současně s kasační stížností stěžovatelka požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

V žalobě, která směřovala proti uvedenému rozhodnutí, pak stěžovatelka v obecné rovině namítala porušení § 3 odst. 3 a 4, § 32 odst. 1 a 2, § 34, § 46 a 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a § 12 zákona o azylu. Pokud jde o skutkové důvody odkazovala na žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru a ostatní spisový materiál. Požadovala, aby napadané rozhodnutí bylo zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

Následným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě, č. j. 24 Az 1040/2003 - 24, byla žaloba zamítnuta. Ve vztahu k souzené věci zejména z odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Ostravě vyplynulo, že krajský soud došel obdobně jako správní orgán k závěru, že stěžovatelka pobývala před odjezdem do České republiky na území třetí bezpečné země – Polska, kde mohla požádat o azyl. Krajský soud tak přisvědčil žalovanému správnímu orgánu, že bylo prokázáno, že stěžovatelka přichází z bezpečné třetí země. Z hlediska těchto důvodů se krajský soud zcela ztotožnil s právním názorem a závěrem žalovaného správního orgánu, že stěžovatelka naplňuje skutkovou podstatu ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. K naplnění 14 zákona o azylu pak krajský soud uvedl, že tento výrok v označeném rozhodnutí žalovaného správního orgánu považuje za této situace za nadbytečný a správní orgán by se jím měl zabývat až tehdy, tvrdila-li by stěžovatelka důvody vymezené v § 12 zákona o azylu a ty by nebyly zjištěny. Skutečnosti, na základě nichž je žádost zamítnuta podle § 16 zákona o azylu, jsou zařazeny mezi důvody obecně vylučující udělení azylu z humanitárních důvodů. Krajský soud neshledal ani namítané porušení správního řádu, a shodně se žalovaným neshledal v případě žalobkyně žádné překážky vycestování do třetí bezpečné země.

Dne 6. 4. 2004 podala stěžovatelka ke Krajskému soudu v Ostravě kasační stížnost. Jako důvod kasační stížnosti stěžovatelka uvedla důvod vymezený v § 103 odst. 1 pod písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Zejména uvedla, že v případě návratu na Ukrajinu bude vystavena velkým těžkostem, jakým nespecifikovala. Krajskému soudu v Ostravě vytýkala, že neposoudil její žádost o sloučení věci a nařízení jednání, a dále uvedla, že obdržela usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým bylo zastaveno řízení o žalobě směřující proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 2. 2003, č. j. OAM-548/VL-07-08-TZ-2003, s kterým nesouhlasí. Na základě výše uvedeného pak stěžovatelka požadovala, aby usnesení (nikoliv rozsudek) Krajského soudu v Ostravě, č. j. 24 Az 1040/2003 – 24 bylo zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení. Požádala o ustanovení právního zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 4. 2004, č. j. 24 Az 1040/2003 – 32, byla stěžovatelka vyzvána k odstranění vad kasační stížnosti, především k řádnému označení rozhodnutí, které kasační stížností napadá, k uvedení důvodů pro které považuje napadané rozhodnutí za nezákonné a uvedení data, kdy bylo napadané rozhodnutí stěžovatelce doručeno, k čemuž jí byla stanovena lhůta jednoho měsíce.

Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 4. 2004, č. j. 24 Az 1040/2003 – 33, byla stěžovatelce ustanovena právní zástupkyně – JUDr. Michaela Pretschová.

Stěžovatelka, prostřednictvím označené zástupkyně, odstranila vady kasační stížnosti. Zejména doplnila, že napadané rozhodnutí je rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 2. 2004, č. j. 24 Az 1040/2003; důvody kasační stížnosti doplnila tak, že soud se nezabýval skutečností, že stěžovatelce se narodilo dítě, které je útlého věku, přičemž nebyla zvažována možnost udělení humanitárního azylu. Dále v této souvislosti zejména doplnila, že vycestování na Ukrajinu není možné, a to z důvodu, že otcem dítěte je někdo jiný než její zákonný manžel. Na Ukrajině by tak byla „vydána v ohrožení“.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti vyjádření, ve kterém uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy; odkázal na správní spis.

Napadené soudní rozhodnutí Nejvyšší správní soud přezkoumal v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvodem, který stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po přezkoumání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas a jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná. Stěžovatelka je zastoupena advokátem.

Před samotným posouzením věci považuje Nejvyšší správní soud za nutné předeslat, že v řízení o kasační stížnosti není jeho úkolem znovu posuzovat, zda měl být stěžovatelce azyl udělen, nýbrž je jeho úkolem pouze posoudit, zda předchozí řízení naplňuje důvod či důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s., specifikované stěžovatelkou.

Z kasační stížnosti vyplynulo, že stěžovatelka, i když to výslovně neuvádí, uplatňuje důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 pod písm. a) s. ř. s., tedy tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. K tomu Nejvyšší správní soud především obecně poznamenává, že nesprávné posouzení právní otázky může spočívat buď v tom, že soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis, než měl správně použít, a pro toto pochybení je výrok soudu v rozporu s příslušným ustanovením toho kterého právního předpisu, nebo v tom, že soudem byl sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci, nebo je sice učiněn správný právní závěr, ale v odůvodnění rozhodnutí je nesprávně prezentován.

Takováto pochybení však Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Ostravě neshledal.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel o azyl přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 8. 2. 2003 návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém uvedla, že se svým manželem již nežije tři roky, týral ji, je zapleten s mafií. Z návrhu dále vyplynulo, že si našla nového přítele; manžel je stále obtěžuje, vyhrožuje, bije ji. S přítelem čeká dítě, chtěla by žít v České republice v klidu; volala matce, která jí řekla, že manžel se po ní stále ptá, nechce přistoupit na rozvod, vyhrožuje, že je zabije. Doplnila, že do České republiky přicestovala přes Polsko. Z protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu na území České republiky ze dne 14. 2. 2003 pak vyplynulo, že stěžovatelka ze země odcestovala z důvodu strachu ze svého manžela. Z protokolu dále vyplynulo, že na území České republiky přicestovala přes území Polska. Byla přitom kontrolována na hranici celníky. Na území Polska strávili deset hodin. Na otázku proč nepožádala o azyl v Polsku, uvedla, že tam nikoho neznala a v České republice má sestřenici. Z protokolu dále vyplynulo, že na území České republiky pobývala nelegálně a o azyl požádala až po více než 5 měsících pobytu zde. Stěžovatelce byla na závěr pohovoru (vedeného za přítomnosti tlumočníka) poskytnuta možnost, aby se s obsahem protokolu seznámila, vyjádřila se k němu, resp. navrhla jeho doplnění. Této možnosti však nevyužila.

Z takto zjištěného skutkového stavu, a to v rozhodující míře přímo od stěžovatelky, vycházel správní orgán, jakož i krajský soud a jejich závěr o tom, že stěžovatelka pobývala před vstupem na české území na území bezpečné třetí země, Polska, kde mohla požádat o azyl, tak plně vychází ze skutkového stavu zjištěného v průběhu správního řízení v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu. S tímto závěrem souhlasí i Nejvyšší správní soud.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou správně posouzeny rozhodující právní i faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů, přičemž krajský soud správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplné a tyto vyhodnotil v kontextu platné právní úpravy. Po skutkové ani právní stránce tak nechybí ani logická vazba mezi rozhodnutím a podklady pro něj. K nesprávnému posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení tak podle Nejvyššího správního soudu nedošlo.

Nejvyšší správní soud s ohledem na svou ustálenou rozhodovací praxi konstatuje, že podstatou a smyslem azylového řízení je, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi (čl. 43 Listiny základních práv a svobod), má o azyl požádat vždy již v první zemi, kde má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a kde budou garantována jeho základní práva a svobody. Takovouto zemí je zpravidla právě tzv. bezpečná třetí země ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o azylu. Azylové zákonodárství České republiky v kontextu právních úprav azylu v jiných srovnatelných demokratických evropských zemích vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před pronásledováním v zemích původu; nikoliv však jako právo vybrat si zemi, v které žadatel o azyl bude chtít toto své právo uplatnit.

Stěžovatelka v kasační stížnosti konkretizovala svoje námitky ve spojení s označeným ustanovením, tedy písm. a) cit. zákonného ustanovení, tak, že obdržela usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým bylo zastaveno řízení o žalobě směřující proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 2. 2003, č. j. OAM-548/VL-07-08-TZ-2003, s kterým nesouhlasí. Na základě výzvy soudu pak doplnila, že kasační stížností napadané rozhodnutí je rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 20. 2. 2004, č. j. 24 Az 1040/2003. K tomuto Nejvyšší správní soud uvádí, že na základě výše uvedeného dovozuje, že stěžovatelka brojí proti v záhlaví označenému rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla žaloba stěžovatelky zamítnuta a námitkou týkající se usnesení o zastavení řízení se nezabýval; ostatně ve spisu takové usnesení ani založeno není, a ani v doplňku kasační stížnosti tato nesrovnalost není zmíněna.

K námitce, že v případě návratu na Ukrajinu bude stěžovatelka vystavena velkým těžkostem, Nejvyšší správní soud uvádí, že ze správního spisu, resp. z důvodů uváděných stěžovatelkou vyplynulo, že důvodem opuštění domovské země byly problémy s manželem, tedy se soukromou osobou. Nejvyšší správní soud k tomuto uvádí, že jak ze zákonné úpravy, tak i z jeho ustálené judikatury plyne, že problémy se soukromými osobami nelze podřadit pod důvody vymezené zákonem o azylu a v této námitce tak stěžovatelce nemohl přisvědčit.

K další námitce stěžovatelky - krajský soud se nezabýval skutečností, že stěžovatelce se narodilo dítě, které je útlého věku a tedy nebyla zvažována možnost udělení humanitárního azylu - Nejvyšší správní soud poznamenává, že zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu znamená nemožnost posuzování důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, a protože vyhodnocení důvodů pro neudělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu je podmínkou pro rozhodování podle § 14 zákona o azylu (humanitární azyl), je výrok týkající se posouzení § 14 zákona o azylu za této situace nadbytečný. Stejně tak posoudil věc i krajský soud, s čímž se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Ani v této námitce proto Nejvyšší správní soud stěžovatelce nepřisvědčil. Tímto zdůvodněním se vyjadřuje i k související námitce týkající se překážky vycestování.

Nejvyšší správní soud tedy shrnuje, že stěžovatelka přichází z bezpečné třetí země a správní orgán správně žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zamítl, přičemž krajský soud věc správně právně posoudil.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není ve vztahu k namítanému stížnostnímu důvodu důvodná, a proto ji jako takovou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Vzhledem ke skutečnosti, že Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl tzv. přednostně, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Vzhledem k tomu, že zástupkyně stěžovatele, JUDr. Michaela Pretschová, byla ustanovena soudem, přiznal Nejvyšší správní soud podle § 35 odst. 7 a § 60 odst. 1 v návaznosti na § 120 s. ř. s. označenému zástupci za zastupování v řízení o kasační stížnosti odměnu, a to v celkové výši 2150 Kč, sestávající se z odměny dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. za dva úkony právní služby [á 1 000 Kč - § 11 odst. 1 b) ve spojení s § 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky] a dvou režijních paušálů (á 75 Kč - § 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 8. dubna 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu